

Uygulamalı Seramik Eğitiminde Öğrenci Başarılarının Ölçülmesi

Pınar GENÇ

Yard.Doç.,

Anadolu Üniversitesi

Engelliler Entegre Yüksekokulu

Öğretim Üyesi

Anadolu Üniversitesi, Engelliler Entegre Yüksekokulu Seramik Anasanat Dalı'nda, İşitme engelli bireylere, doğal işitsel-sözel iletişim yaklaşımı ve gerçek yaşantıya yakın hazırlanmış özel öğretim ortamlarında uygulamalı seramik eğitimi verilmektedir. Etkili ve olumlu bir öğrenme ortamında verilen seramik eğitiminin amacı, işitme engelli birey ve çevresinin ilgili öğeleriyle etkileşimi sonucu bireyde, devimsel, bilişsel ve duyuşsal nitelikte istendik kalıcı davranış değişiklikleri oluşturmaktır. Verilen eğitimin sonunda hedeflenmiş davranış değişikliklerinin ortaya çıkması beklenir. Hedeflenen davranış değişikliğinin oluşması uygulanan eğitimin başarısının kanıtı, beklenen davranış değişikliğinin gerçekleşmemesi ise başarısızlığının kanıtı olarak kabul edilir. Eğitimde amaçlara ne ölçüde ulaşıldığını belirleme, süreç alan ve kapsamlı bir çalışma olduğu halde, öğrenciler ve bazı öğretim elemanları tarafından sadece not verme işlemi olarak algılanmaktadır. Genel anlamda ölçme, herhangi bir niteliğin gözlemlenip, gözlem sonucunun sayılarla ifade edilmesi olarak tanımlanır ve ölçme sonuçlarına göre, ölçülen nitelik ya da ürün hakkında bir değer yargısına varmak ise değerlendirmedir (Turgut, 1983). Ölçme ve değerlendirme sonucunda, başarı ve başarısızlık durumuna göre eğitim etkinliklerinin etkililik derecelerinin artırılması için daha gerçekçi planlamalar ve değişiklikler yapılabilmesi için fırsatlar doğar.

Seramik eğitimi alan bireylerin ölçülüp değerlendirilmeleri, genellikle alınan eğitimin sonunda ortaya koydukları ürünlerinin incelenmesiyle belirle-

nir. Öğrencinin ortaya koyduğu ürünün, herhangi bir ölçme aracı kullanılmaksızın, duyu organlarıyla incelenerek sözel dönüt verilen bu değerlendirme türü geleneksel değerlendirme olarak tanımlanır (Bademci, 1998). Geleneksel değerlendirmede öğretim elemanı davranış kontrol listesi veya ürün ayrıntılı puanlama anahtarı gibi ölçme araçları kullanmadan değerlendirme yaptığından, subjektif kanılarını kullanarak not vermiş olur. Ölçmenin en yakın ilgisi, ortaya koyduğu seramik ürünleri incelenen öğrencidir. Öğrenci açısından ölçme, neyi ne kadar öğrendiğinin farkında olabilmesi, başarısız ise başarısını nasıl artırabileceği, başarılı ise başarısının devamını nasıl sağlayabileceğini algılayabilmesi için son derece önemlidir. Geleneksel değerlendirme sonucuna bağlı olarak, eğer değerlendirmenin nesnel olduğuna öğrenci inanmamış ise; "Neden 50 puan aldım?", "Neden A öğretim elemanı bana 50 puan verdi oysa B öğretim elemanı olsaydı daha fazla puan verirdi?", "Hangi hatalar yüzünden puanım düştü.", "Neden arkadaşım benden daha yüksek not aldı?" gibi öğrencinin bazı doğal kaygılar duymasına neden olabilir. Öğrencinin bu tür kaygılarının tatminkar bir şekilde giderilmesi gerekeceğinden, öğretim elemanı yaptığı değerlendirmenin açıklımını ve detaylarını öğrenciye anlatmak durumunda kalacaktır. Ancak, öğretim elemanının nesnel ve akılcı bir açıklaması yok ise ikisi arasında olumsuz bir iletişim gelişebilir. Yaşanabilecek buna benzer olumsuz bir deneyim, eğitim ortamını aniden güvensiz ve kaygılı bir duruma sokabilir. Böyle bir ortamda eğitim ve öğretimin sağlıklı bir şekilde yapılamayacağı açıktır.

Etkili ve güvenli bir öğretim ortamının sürekliliğinin sağlanması açısından, öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, subjektif kanılar yerine, olabildiğince objektif ölçme araçlarının kullanılmasının önemi büyüktür. Bu çalışmada, seramik eğitimi alan işitme engelli öğrencilerin başarılarının ölçülmesinde kullanılan geleneksel yöntem sonuçları ile örnek olarak geliştirilmiş bir ölçme aracı kullanılarak elde edilen sonuçların karşılaştırılarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu araştırmadan elde edilecek sonuçların, genel olarak seramik eğitiminde güvenilir ya da geçerli olma savı ve amacı yoktur. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Seramik eğitiminde başarının ölçülmesi için kullanılan geleneksel ürün değerlendirme yöntemi sonuçları ile ölçme-değerlendirme formu kullanılarak yapılan ürün değerlendirme sonuçları arasında fark var mıdır?

- Eğitim ortamının güvenirliliği açısından hangi ölçme yönteminin kullanılması yeterince doğru bir değerlendirme sağlar?

Araştırmanın amacı doğrultusunda, işitme engelli öğrencilerin başarılarının ölçülmesine ilişkin verilerin toplanabilmesi için araştırma yöntemi olarak deneme modeli uygulanmıştır.

Bu çalışmanın evrenini, Anadolu Üniversitesi, Engelliler Entegre Yüksekö-

kulu Seramik Anasanat Dalı'nda görevli öğretim elemanları ve öğrenim gören 25 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem ise 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 12 kişilik grup ile 6 öğretim elemanını içine alan gruptan oluşmaktadır. Öğretim elemanları, güzel sanatlar fakültesi, seramik bölümlerinden mezun olmuşlar ve en az beş yıldır işitme engelli öğrencilerle derslere girmektedirler. Öğrencilerin oluşturduğu 12 kişilik grup, Sanat Seramiği, Serbest Seramik Tasarımı, Temel Sanat Eğitimi, Seramik Temel Sanat Eğitimi, Sırlama ve Pişirme Teknikleri, Eskiz Tekniği ve Teknoloji derslerini almış olan öğrencilerdir.

Araştırmada iki deneme yapılmış ve sonuçları karşılaştırılmıştır. Birinci denemede seramik ürünlerin geleneksel yöntemle değerlendirmesi yapılmış ve değerlendirme sırasında Tablo-1 deki form kullanılmıştır. İkinci denemede kullanılan ölçme-değerlendirme formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Seramik ürünün değerlendirilmesinde daha ayrıntılı ve objektif gözlemler yapılabilmesine olanak sağlayabilecek nitelikte düzenlenmeye çalışılan ölçme-değerlendirme formu Tablo 2 de yer almaktadır.

Seramik ürünün değerlendirilmesinde kullanılan ölçme-değerlendirme formunda ölçütler iki gruba ayrılmıştır. Birinci grupta Yaratıcılık kapsamında, Bireysel ve Tasarıma Ait Öğeler ele alınarak, öğrencinin bilişsel ve duyuşsal öğrenmeleri değerlendirilmeye çalışılmıştır. İkinci grupta ise Teknik

**SERBEST SERAMİK TASARIMI
DEĞERLENDİRME FORMU**

ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI	ALDIĞI NOT
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
ÖĞRETİM ELEMANI	İMZA
A	
TARİH	X / X / 2004

*Tablo 1,
Araştırmacının Birinci
Denemede Kullandığı
Değerlendirme Formu*

SERAMİK ÜRÜN
ÖLÇME - DEĞERLENDİRME FORMU

Tablo 2,
Araştırmacı Tarafından
Oluşturulmuş
Ölçme-Değerlendirme Formu

ÖLÇÜTLER	DEĞER	VERİLEN DEĞER
	%	
YARATICILIK	60	
A-BİREYSEL ÖGELER	30	
B-TASARIMA AIT ÖGELER	30	
TEKNİK DEĞERLENDİRME	40	
A-ESKİZ HAZIRLAMA	15	
B-SERAMİK ÜRÜN	25	
TOPLAM	100	

ÖĞRENCİ	ADI	SINAV TARİHİ	ALDIĞI NOT
	SOYADI		
ÖĞRETİM ELEMANI	ADI	İMZA	
	SOYADI		

YARATICILIK % 60			
A- BİREYSEL ÖGELER	DEĞER	VERİLEN	PUAN
	% 30	PUAN (100)	YÜZDESİ
1- Bağımsız Düşünme	5		
2- Eleştirel Düşünme	5		
3- Özgünlük (Tarz ve Buluş)	5		
4- Gözlem ve Algı	5		
5- Yaratıcı Çaba ve Gelişiminin Ortaya Çıkmasında Geçmiş Öğrenmelerin Bütünleştirilmesi	5		
6- Sunuş	5		
TOPLAM	30		

B- TASARIMA AIT ÖGELER	DEĞER	VERİLEN	PUAN
	% 30	PUAN (100)	YÜZDESİ
1- İçerik	6		
2- Estetik Etki	6		
3- İşlev	6		
4- Evrensel Nitelik	6		
5- Temel Tasarım İlkelerinin Kullanımı	6		
TOPLAM	30		

TEKNİK DEĞERLENDİRME % 40			
A-ESKİZ HAZIRLAMA	DEĞER % 15	VERİLEN PUAN (100)	PUAN YÜZDESİ
1- Araştırma ve Etüd	3		
2- Fikirlerin Bütünleştirilmesi	3		
3- Boş Kağıt Alanının Nesnel Olarak Kullanım Önemini Anlaşılması	3		
4- Kağıt Alanına Düşünsel İmgelerin Oranlı Olarak Yerleştirilmesi	2		
5- İmgelere Hacim kazandırılması	2		
6- Detayların Gösterilmesi	2		
TOPLAM			

B-SERAMİK ÜRÜN TEKNİK DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	DEĞER % 25	VERİLEN PUAN (100)	PUAN YÜZDESİ
1- Tasarımın Şekillendirilmesi için Uygun Çamurun Seçilmesi ve Hazırlanması	2		
2- Tasarımın Şekillendirilmesi için Uygun Tekniğin Seçilmesi	2		
3- Şekillendirme Tekniğinin Doğru Uygulanması	2		
4- Eskiz ile Uyumluluk	4		
5- Detaylara Gösterilen Özen	4		
6- Sunulan Konuya Göre Mekan ve Form Boyutları ilişkisi	4		
7- Sırlama ve Renklendirme Hataları	3		
8- Çatlak, Kırık, Rötüş ve Deformasyon Hataları	2		
9- Formun Dengesi, Cidar Kalınlığı ve Ağırlığı	2		
TOPLAM	25		

Değerlendirme kapsamında, Eskiz Hazırlama ve Seramik Ürünün Teknik Değerlendirme ölçütleri yer almıştır. Teknik değerlendirmede de öğrencinin bilişsel ve devimsel öğrenmelerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Değerlendirme formunda Yaratıcılık başlığı altında yer alan, Bireysel Öğeler, öğrencinin bilişsel ve duyuşsal gelişiminin incelenmesine olanak sağlayan altı alt başlıktan oluşmaktadır: Bağımsız Düşünme, Eleştirel Düşünme, Özgünlük, Yaratıcı Çaba ve Gelişimin ortaya çıkmasında Geçmiş Öğrenmelerin Bütünleştirilmesi, Gözlem ve Algı, Sunuş. Bu maddeler ile ilgili olarak öğrencinin kazanması beklenen becerileri aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Bağımsız Düşünme: Gerçekleri, yorumlardan, yargılardan, görüşlerden arındırarak analiz edebilmelidir. İnsanın doğasında var olan ve kök salmış engellere rağmen, kendisi için düşünebilmeli, görüşler oluşturabilmeli ve kendi sonuçlarına ulaşabilmeli.

Eleştirel Düşünme: Bağımsız düşünebilmeli, geçmiş yaşantısında edindiği inançlara karşı çıkabilmeli. Eleştirel becerilerini ve içgörülerini kullanarak sorunu analiz edebilmeli. Kendi haklılığına inanmamalı ve düşüncesindeki hataları bastırmamalı, başkalarının düşüncelerini dikkatle ve açık fikirle dinleyebilmeli.

Özgünlük (Tarz ve Buluş): Bağımsız ve eleştirel düşüncesinde elde ettiği sonuçları seramiğe uygulayabilmeli (buluş). Seramik üzerinde kendine özgü bir anlatım dili (tarz, stil, üslup) geliştirebilmeli.

Gözlem ve Algı: Karmaşık uyarılarla etkileşim sonucunda duygu ve düşüncelerini anlamlandırabilmeli, bilincinin farkında olmalı.

Yaratıcı Çaba ve Gelişmenin Ortaya Çıkmasında Geçmiş Öğrenmelerin Bütünleştirilmesi: Akademik yaşamındaki öğrenmelerini, seramik ürün tasarımı ve uygulamasında aktif bir şekilde kullanabilmeli.

Sunuş: Ürünü ortaya koyarken sıradan değil, aldığı eğitimin gereği olarak özgün ve akılda kalıcı olabilmeli.

Tasarıma Ait Öğeler ise, seramik ürünün ilk bakışta üzerinde taşıması gereken özellikleri kapsar. Bu kapsam doğrultusunda en az aranan özellikler, İçerik, Estetik Etki, İşlev, Evrensel Nitelik, Temel Tasarım İlkelerinin Kullanımı olarak maddelenmiş ve aşağıda açıklamaları yer almıştır.

İçerik: Seramik ürünün, düşünsel ve duygusal soyut ifadeler taşıması, düşünsel üretim sürekliliğini sağlaması ve içeriğinin tutarlı olabilmesi için ürünün iç mantığının olması beklenir.

Estetik Etki: Estetiğin bir irdeleme süreci olduğu kabul edilir ve seramik ürünün hoş gitme, haz verme, güzel olarak nitelenme gibi duygusal doyumları göstermesi beklenir.

İşlev: Verilen tasarım sorununun, görsel öğelerin uyumlu düzenlenmesi ile çözümlenmiş olması ve seramik ürünün yaşama kattığı somut veya kavramsal değerleri taşıyor olması beklenir.

Evrensel Nitelik: Seramik ürünün, bireylerin birikim, kültür, toplumsal ve coğrafi farklılıklarına rağmen genel olarak; en iyi algılanma, en akılda kalabilme, en hoş gitme, en zeka ürünü olma, en cesaretli olma gibi nitelikleri barındırması beklenir.

Temel Tasarım İlkelerinin Kullanımı: Tasarım sorununun çözümünde; temel tasarım ilkelerinin (form, ışık, gölge, renk, doku, yön, ölçü, aralık, nokta, çizgi, leke v.b.) doğru seçimi ve iyi organize edilmiş olması beklenir.

Değerlendirme formunda Teknik Değerlendirme başlığı altında yer alan, Eskiz Hazırlama ve Seramik Ürün Teknik Değerlendirme Ölçütleri de kendi içlerinde alt başlıklarla ele alınmıştır. Eskiz Hazırlama kapsamında; Araştırma ve Etüd, Fikirlerin bütünleştirilmesi, Boş Kağıt Alanının Nesnel Olarak

Kullanım Öneminin Anlaşılması, Kağıt Alanına Düşünsel İmgelerin Oranlı Olarak Yerleştirilmesi, İmgelere Hacim Kazandırılması, Detayların Gösterilmesi maddeleri yer almış ve bu maddeler aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırma ve Etüd: Sorun ile ilgili daha önce hayata geçirilmiş çözümlerin araştırılması, konu ile ilgili görsel materyallerin incelenmesi, tasarımda çıkış olarak kullanılacak doğal obje ile ilgili bilgi toplanması, incelenmesi ve etüdünün yapılması.

Fikirlerin Bütünleştirilmesi: Araştırma ve etüdden sonra doğal obje ve tasarı arasında doğru ilişkinin kurulması, akla gelen fikirlerin tartışılması, eleme yapılması ve mantıksal zemine oturtularak tasarıyla birleştirilmesi.

Boş Kağıt Alanının Nesnel Olarak Kullanım Öneminin Anlaşılması:

Tasarlanan objenin özelliklerine göre dış veya iç mekanda yerleşimin kağıt üzerinde gösterilmesi, eskiz kağıdındaki alanın tasarımın sunumunda ve imgelerin görselleştirilmesindeki öneminin kavranması.

Kağıt Alanına Düşünsel İmgelerin Oranlı Olarak Yerleştirilmesi: Tasarlanan objenin kendi içindeki ölçü ve orantıları ile mekan içindeki ölçülerine dikkat edilerek eskiz kağıdı alanına oranlı olarak yerleştirilmesi.

İmgelere Hacim Kazandırılması: Işık – gölge, leke, renk veya tarama gibi teknikler kullanarak tasarımın iki boyutlu alan üzerinde üç boyutlu olarak algılanmasının sağlanması.

Detayların Gösterilmesi: Tasarım için önemli detayların ön plana çıkartılıp nasıl çözümlendiğinin gösterilmesi.

Değerlendirme formunda, Teknik Değerlendirme başlığı altında yer alan, Seramik Ürün Teknik Değerlendirme Ölçütleri; Tasarımın Şekillendirilmesi İçin Uygun Çamurun Seçilmesi ve Hazırlanması, Tasarımın Şekillendirilmesi İçin Uygun Tekniğin Seçilmesi, Şekillendirme Tekniğinin Doğru Uygulanması, Eskiz ile Uyumluluk, Detaylara Gösterilen Özen, Sunulan Konuya Göre Mekan ve Form Boyutları İlişkisi, Sırlama ve Renklendirme Hataları, Çatlak, Kırık, Rötüş ve Deformasyon Hataları, Formun Dengesi, Cidar Kalınlığı ve Ağırlığı olarak maddelenmiş ve aşağıda açıklamaları yer almıştır.

Tasarımın Şekillendirilmesi İçin Uygun Çamurun Seçilmesi ve Hazırlanması: Tasarımın uygulanması için, ders zamanı öncesinde tasarımın özelliklerine göre doğru çamur cinsinin seçilmesi, çamurun şekillendirmeye uygun duruma getirilmesi ve dersin uygulama saatinde çamur hazırlamakla zaman kaybedilmemesi.

Tasarımın Şekillendirilmesi İçin Uygun Tekniğin Seçilmesi: Tasarımın özelliklerine göre doğru şekillendirme tekniğinin seçilmesi.

Şekillendirme Tekniğinin Doğru Uygulanması: Seçilen şekillendirme tekniğinin doğru ve hatasız uygulanması, şekillendirme hatalarından kaynakla-

nan hasarların, şekillendirme ve kurutma sırasında en aza indirilmesi, çamur kullanımında çamur kayıplarının en az düzeyde tutulması.

Eskiz ile Uyumluluk: Seramik ürün ile önceden hazırlanmış olan eskizin bir-biriyle tutarlı olması, düşünsel imgenin eskizde gösterildiği gibi üç boyutlu form olarak şekillendirilmiş olması.

Detaylara Gösterilen Özen: Eskizde gösterilen detaylara önem verilmesi, şekillendirme sırasında olabildiğince düzgün ve titiz çalışılması.

Sunulan Konuya Göre Mekan ve Form Boyutları İlişkisi: Tasarım sorunu olarak öğrenciye sunulan konunun özelliğine uygun mekanda, seramik ürünün boyutlarının mekan boyutlarıyla orantılı olmasına dikkat edilmesi.

Sırlama ve Renklendirme Hataları: Tasarıma uygun renklerin seçilmesi, tasarıma uygun artistik sırların seçilmesi, seramik üzerinde sır kalınlığının optimum noktada ayarlanması, uygun sırlama tekniğinin seçilmiş olması, sıraltı veya sırüstü boyaların dikkatle uygulanması.

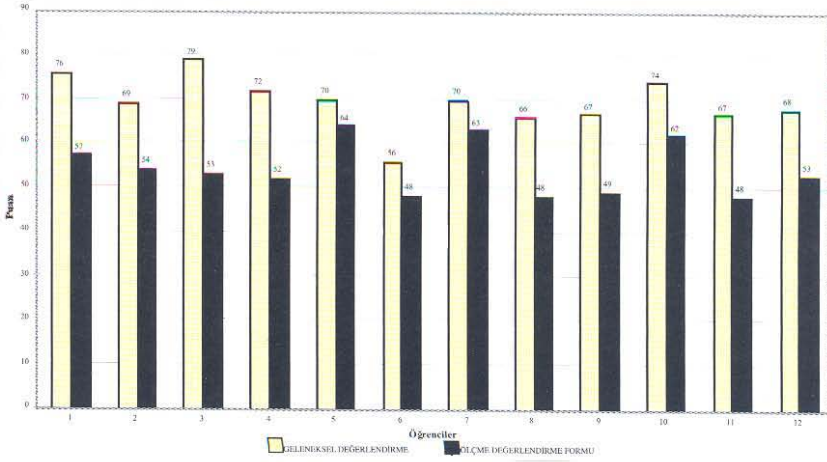
Çatlak, Kırık, Rötüş ve Deformasyon Hataları: Seramik üründe, çatlak, kırık, rötüş, deformasyon ve benzeri hataların bulunmamasına dikkat edilmesi.

Formun Dengesi, Cidar Kalınlığı ve Ağırlığı: Seramik formun kendi başına dengede durabilmesi ve dengesini koruyabilmesi, tasarımın özelliklerine göre cidar kalınlığının ayarlanması ve hantallaşmasına engel olunması, formun ağırlığının tasarımın amacına ve kullanılacağı mekana uygun olarak hesaplanması.

Araştırmacı tarafından hazırlanmış olan Seramik Ürün Ölçme-Değerlendirme Formu'nda, ölçütlere verilen değerler yüzdelik dilimlere ayrılmıştır. Ölçütlerin alt başlıkları da sahip oldukları yüzdelik dilimin değerine göre kendi içlerinde değerlere bölünmüşlerdir. Örneğin; Değerlendirme Formu'nda Bireysel Öğeler % 30 değerindedir. Bireysel Öğeler'in alt maddesi olan Bağımsız Düşünme'nin oranı ise % 5 dir. İlgili ölçütte Öğrenciye 100 üzerinden puan verilmiş ve ölçütün yüzdelik değeriyle çarpılarak toplamda aldığı puan hesaplanmıştır. Örneğin; Bağımsız Düşünme ölçütünde öğrenci 100 üzerinden 70 puan almış olsun, bu ölçüt % 5 lik bir değere sahip olduğu için $0.05 \times 70 = 3.5$ hesabıyla bu ölçütten 3.5 puan almış olur. Değerlendirme formunun Puan Yüzdesi sütunundaki bütün puanların toplamı öğrencinin aldığı notu belirlemiştir.

Araştırmanın deseni gereği, geleneksel yöntem kullanılarak yapılan ölçme sonuçlarının toplanabilmesi için Geleneksel Değerlendirme Formu (Tablo 1) hazırlanmış ve örnek alınan öğretim elemanı grubuna verilmiştir. Öğretim elemanlarından, öğrenci grubuna ait seramik ürünleri, geleneksel yöntemle değerlendirmeleri ve sonuçları Geleneksel Değerlendirme Formuna yazmaları istenmiştir. Bu denemeden altı hafta sonra, aynı öğretim elemanlarından, öğrenci grubuna ait aynı seramik ürünleri, geliştirilmiş olan Sera-

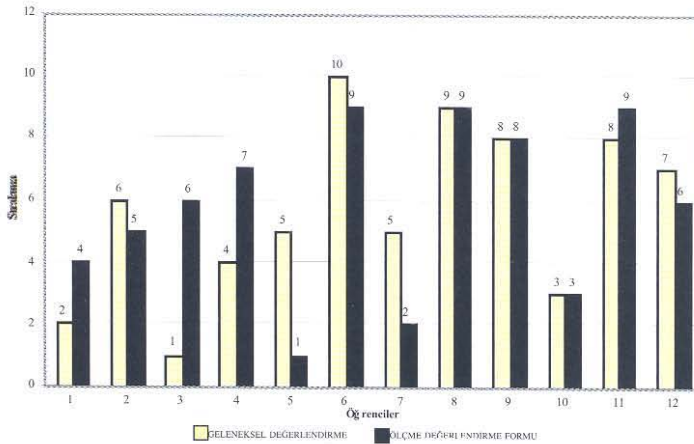

Grafik 1,
Geleneksel Yöntemle
Değerlendirme ile Ölçme-
Değerlendirme Formu
Ortalamalarının
Karşılaştırma Grafiği

mik Ürün Ölçme-Değerlendirme Formu (Tablo 2) kullanarak ölçüp değerlendirilmeleri istenmiştir. İlk kez Seramik Ürün Ölçme-Değerlendirme Formu kullanarak değerlendirme yapacak olan öğretim elemanlarına, Formun kapsamındaki ölçüt maddeleri açıklanmış ve bu ölçütleri nasıl çalıştıracakları konusunda da bilgi verilmiştir. Bütün formlardaki öğrenci ve öğretim elemanları sayı ve harflerle kodlanmıştır. Her iki değerlendirmenin sonucunda öğrencilerin almış olduğu puanların ortalamaları alınmıştır. Geleneksel Yöntemle Değerlendirme ortalamaları ile Ölçme-Değerlendirme Formu ortalamalarının karşılaştırılması Grafik 1 de yer almıştır.

Ortalamaların karşılaştırılmasında, Grafik 1 de de görüldüğü gibi geleneksel değerlendirme sonucunda verilmiş olan yüksek puanlar, değerlendirme formu kullanıldığında belirgin bir düşüş göstermiştir. Örneğin grafikteki 3

Grafik 2:
Geleneksel Yöntemle Değer-
lendirme ile Ölçme-Değer-
lendirme Formu Ortalama-
larının Sıralama Grafiği

numaralı öğrenci, birinci değerlendirmede 79 puan almışken, ikinci değerlendirmede puanı düşmüş ve 53 puan almıştır. Her iki değerlendirme yönteminin de kendi içinde tutarlılık gösterdiği söylenebilir. Geleneksel değerlendirme sonuçları, en yüksek 79 en düşük 56 puanları arasında dağılım göstermiş, ikinci denemenin sonuçları ise en yüksek 63 en düşük 48 puanları arasında dağılım göstermiştir. Bu ortalamalara göre öğrencilerin başarı sıralamaları yapılmış ve Grafik 2 de yer almıştır.

Grafik 1'e göre, iki farklı değerlendirme yöntemi kendi içinde tutarlı görünmesine rağmen öğrenci başarı sıralamaları yapıldığında (Grafik 2) durumun oldukça değiştiği gözlenmektedir. Geleneksel değerlendirmeye göre 3 numaralı öğrenci başarı sıralamasında birinci sıradayken, ölçme değerlendirme formu sonucuna göre altıncı sıraya düşmüştür. Yine geleneksel değerlendirmeye göre 5 numaralı öğrenci başarı sıralamasında beşinci sıradayken, ölçme değerlendirme formu sonucuna göre birinci sıraya yükselmiştir.

Bu araştırmada Geleneksel Değerlendirme ile Ölçme-Değerlendirme Formu kullanılarak yapılan değerlendirme sonuçları arasında belirgin farklar ortaya çıkmıştır. Öğrencinin akademik yaşamında, başarı sıralamaları ve ortalamaları son derece önemlidir. Çünkü, elde edilen bu sonuçlara göre, bölüm içinde dereceye girme, transkript ortalamaları ve ilgili dersten başarılı-başarısız olma gibi yargılara varılması, öğrencinin daha sonraki akademik ve sosyal yaşamı için hayati rol oynamaktadır. Öğrenci başarı sıralamalarının değişmiş olması (Grafik 2) iki tür değerlendirme yöntemi arasındaki en önemli farktır.

Geleneksel Değerlendirme yönteminde verilmiş olan yüksek notlar, Ölçme-Değerlendirme Formu kullanılarak yapılan değerlendirmede belirgin bir düşüş göstermiştir (Grafik 1). Geleneksel yöntemde öğretim elemanlarının fazla not verme eğilimi içinde oldukları gözlenmiştir. Bu durum, değerlendirme sırasında her öğrenciye aynı şekilde uygulayacakları objektif ölçütler yerine, subjektif kanıların kullanıldığını göstermiştir. Değerlendirmeyi yaparken, seramik ürünün öğrencinin duyuşsal, bilişsel ve devimsel becerilerini yansıttığını gözden kaçırmakta ve her öğrenciyi kendi içinde değerlendirecekleri yerde, ister istemez birbirleriyle kıyaslayıp yargılara vararak değerlendirme yaptıklarını ortaya koymuştur.

Sonuç olarak, eğitim ortamının güvenilirliği açısından, seramik ürünlerin değerlendirilmesinde, öğretim elemanı tarafından, dersin amacına ve gereklerine uygun olarak düzenlenmiş bir ölçme-değerlendirme formunun kullanılması, geleneksel değerlendirme yöntemine göre daha nesnel bir değerlendirme sağlayabilir.

Önceden hazırlanmış olan ölçme-değerlendirme formunun öğretim dönemi

başında, öğrenciye açıklanarak tanıtımı yapılır ve nasıl çalıştırılacağı hakkında bilgi verilir ise, öğrenci yapacağı seramik ürünün nasıl değerlendirileceğini bildiği için, çalışmalarında daha disiplinli ve tutarlı olabilecektir. Konunun başında belirtilen ve öğrencinin doğal olarak kapıldığı bazı kaygıların ise, bu sayede en aza indirilmesi sağlanabilir.

Bu araştırmanın deneyleri, özel eğitim ortamında bulunan küçük gruptaki öğretim elemanlarına ve öğrencilerine uygulanmıştır. Daha güvenilir ve geçerli sonuçlar elde etmek için farklı ortamda ve sayısal değerleri daha büyük örneklerde araştırmaya devam edilmesinde yararlar vardır. Araştırmada kullanılan ve araştırmacı tarafından düzenlenmiş olan Ölçme-Değerlendirme Formu üzerinde yeni düzenlemeler ve iyileştirmeler yapılması da, araştırmanın ilerideki denemelerinde daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesine olanak verebilir. Ayrıca seramik eğitiminde, farklı dersler için, dersin özelliklerine uygun değişik Ölçme-Değerlendirme Formları geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Artut, Kazım. 2001. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Atalayer, Faruk. 1994. Temel Sanat Öğeleri, Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 769, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No: 5, Eskişehir.
- Bacanlı, Hasan. 1998. Eğitim Psikolojisi, Alkım Yayınevi, İstanbul.
- Bademci, Vahit. 1998. Performans Değerlendirme, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Gürer, Latife. 1992. Görsel Sanat Eğitimi ve Mekan-Form, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul.
- Karasar, Niyazi. 1991. Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara.
- Kırışoğlu, Tekin Olcay. 2002. Sanatta Eğitim Görmek Öğrenmek Yaratmak, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Micheels, William J. ve Karnes, Ray M. 1968. Eğitimde Başarının Ölçülmesi, Ankara.
- Turgut, Fuat. 1983. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları, Ankara.
- Tüfekçioğlu, Umrhan. 1998. Farklı Eğitim Ortamlarındaki İşitme Engelli Öğrencilerin Konuşma Dillerinin İncelenmesi, Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları No: 141, Eskişehir.